

Vymáhání
práv duševního vlastnictví v EU:
výsledky na hranicích EU
a na vnitřním trhu EU, 2021

Prosinec
2022

**Vymáhání práv duševního vlastnictví v EU:
výsledky na hranicích EU a na vnitřním trhu EU,
2021**

Shrnutí

Od uzavření dohody v roce 2020 Generální ředitelství TAXUD a úřad EUIPO společně každoročně zveřejňují dokument, který informuje o vynaloženém úsilí a práci všech orgánů v oblasti vymáhání práv duševního vlastnictví (PDV). Toto druhé vydání obsahuje údaje o zadržených výrobcích porušujících práva duševního vlastnictví a další související informace za rok 2021.

Tento věcný dokument nazvaný „Vymáhání práv duševního vlastnictví v EU: výsledky na hranicích EU a na vnitřním trhu EU, 2021“ byl vypracován na základě údajů o výrobcích zadržených na hranicích EU a nahlášených celními orgány 26 z 27 členských států EU ⁽¹⁾ prostřednictvím celounijního informačního systému pro boj proti padělání a pirátství (COPIS) ⁽²⁾ a údajů o zadržených výrobcích na vnitřním trhu nahlášených donucovacími orgány 21 z 27 členských států EU ⁽³⁾ prostřednictvím portálu IP Enforcement Portal (IPEP). Cílem tohoto dokumentu je poskytnout užitečné informace na podporu analýzy porušování práv duševního vlastnictví v EU a vypracování vhodných protiopatření. V obecnější rovině by měl poskytovat tvůrcům politik EU údaje, o něž se mohou opírat při stanovování priorit a strategií.

⁽¹⁾ Údaje o zadrženích v Řecku za rok 2021 nejsou k dispozici.

⁽²⁾ V souladu s příslušnými celními předpisy EU (a zejména s nařízením (EU) č. 608/2013) je COPIS celounijním informačním systémem pro boj proti padělání a pirátství, který obsahuje všechny žádosti o přijetí opatření a údaje o všech zadržených výrobcích. COPIS je jediným legálním nástrojem pro sdílení informací mezi držiteli práv a celními orgány.

⁽³⁾ V zájmu stručnosti bude část vnitřního trhu EU odpovídající určitému členskému státu v celém dokumentu označována jako vnitrostátní trh daného členského státu. Od německých a rakouských donucovacích orgánů nejsou k dispozici žádné záznamy o výrobcích zadržených na vnitrostátním trhu, a to za prvé proto, že předpisy v těchto zemích neumožňují policii z moci úřední zadržet padělané nebo pirátské výrobky na vnitrostátním trhu, a za druhé proto, že se tyto země doposud nepřipojily k síti pro poskytování údajů. Údaje o zadržených výrobcích pro rok 2021 navíc stále nejsou k dispozici pro vnitrostátní trhy Dánska, Lucemburska, Slovinska a Švédska. To však nijak nemění celkovou situaci, pokud jde o trendy v roce 2021.

Zadržení na hranicích EU v roce 2021

Počet zadržení ⁽⁴⁾ výrobků, u kterých měly celní orgány podezření na porušení práv duševního vlastnictví, na hranicích EU za rok 2021 ve srovnání s předchozím rokem mírně vzrostl (z přibližně 70 000 v roce 2020 na přibližně 75 000 v roce 2021). Vzrostl i počet zahájených řízení, a to z přibližně 102 000 v roce 2020 na přibližně 124 000 v roce 2021. Výraznější vývoj lze pozorovat u počtu zadržených výrobků (z přibližně 27 milionů v roce 2020 na přibližně 42 milionů v roce 2021), který v roce 2019 dokonce překročil hodnotu z doby před pandemií COVID-19. Odhadovaná hodnota zadržených výrobků se však zvýšila jen mírně (z přibližně 778 milionů EUR na přibližně 806 milionů EUR). Za mírným nárůstem odhadované hodnoty zadržených výrobků v roce 2021 stojí změna z hlediska typu zadržených výrobků (dříve byly zadržovány spíše drahé výrobky, zatímco v roce 2021 spíše ty levnější) a snížení odhadované hodnoty na jeden výrobek v určitých kategoriích zadržených výrobků (jak u nejpočetnějších, tak u nejdražších výrobků). K tomuto mírnému nárůstu došlo navzdory značnému zvýšení počtu zadržených výrobků v roce 2021, který byl druhým rokem pandemie COVID-19. Všechna uvedená zvýšení byla zaznamenána navzdory chybějícím údajům o výrobcích zadržených na hranicích Řecka ⁽⁵⁾.

Z hlediska počtu řízení se nejvíce řízení týkalo běžného spotřebního zboží (oděvů a obuvi, jak sportovní, tak jiné než sportovní) a luxusního zboží (tašek, náprsních tašek a peněženek, parfémů a kosmetiky a hodinek). Pokud jde o počet zadržených výrobků, na předních pěti místech se umístily kategorie výrobků, u nichž jsou jednotlivé výrobky malé velikosti i hodnoty a přepravují se zejména ve větších zásilkách, např. v kontejnerech (obalové materiály, jiné výrobky, příslušenství mobilních telefonů, hračky a jiné výrobky pro péči o tělo). Pokud jde o odhadovanou hodnotu zadržených výrobků, na předních pozicích se zcela jasně umístilo luxusní zboží, u něhož má každý jednotlivý výrobek na vnitrostátním maloobchodním trhu vysokou hodnotu (zejména díky příslušným značkám). Jednalo se např. o hodinky, oděvy, tašky, náprsní tašky, peněženky a šperky. Na předních pozicích byly zaznamenány i nezvyklé výrobky (příslušenství mobilních telefonů), což lze přičíst vysokému počtu výrobků zadržených v této kategorii výrobků.

⁽⁴⁾ Každé zadržení výrobků se označuje jako případ, který zahrnuje řadu jednotlivých výrobků v rozmezí od jednoho do několika milionů a může se týkat různých kategorií výrobků a různých nositelů práv. Celní orgány zahájí řízení v případě každého nositele práv v rámci daného případu.

⁽⁵⁾ V minulosti výrobky zadržené na hranicích Řecka představovaly 5–6 % všech zadržení padělků na hranicích EU, a to z hlediska počtu jednotlivých zadržených padělků i odhadované hodnoty.

Pokud jde o původ výrobků porušujících práva duševního vlastnictví, které jsou dováženy do EU, z hlediska objemu náleží prvenství Číně, za kterou následuje Turecko a Hongkong (Čína). Pro většinu kategorií výrobků je Čína nejčastější zemí původu, přičemž z identifikovaných ⁽⁶⁾ zadržených výrobků porušujících práva duševního vlastnictví, které pochází z Číny, jsou nejčastěji zadržovány obalové materiály. Pokud jde o výrobky původem z Turecka, nejčastěji byly zadrženy oděvy, zatímco nejčastěji identifikovanými zadrženými výrobky pocházejícími z Hongkongu (Čína) byly etikety, štítky a nálepky.

Pokud jde o způsob přepravy, nejvyšší počet případů zadržení se v roce 2021 nadále týkal výrobků přepravovaných poštou a expresní kurýrní službou. V posledních několika letech se však počet případů zadržených výrobků přepravovaných poštou neustále snižoval, zatímco počet případů zadržených výrobků přepravovaných expresní kurýrní službou rostl. Z hlediska počtu padělků, výrobky zadržené při přepravě v rámci námořní či silniční dopravy stále představují většinu zadržených výrobků. Byl však zaznamenán nárůst počtu zadržených padělků přepravovaných letecky, expresní kurýrní službou či poštou.

Pokud jde o druhy práv duševního vlastnictví, které zadržené výrobky porušují, jsou nesporně nejčastěji porušovány ochranné známky (ochranné známky EU nebo národní či mezinárodní ochranné známky).

Výrobky, které jsou hlášeny jako zadržené na hranicích EU kvůli porušování práv duševního vlastnictví, však neustále zůstávají pouze zlomkem odhadovaného množství padělaných a pirátských výrobků, které bylo dovezeno na trh EU. Například pokud porovnáme odhadovaný objem těchto výrobků uváděný ve zprávách organizace OECD a úřadu EUIPO o nedovoleném obchodu, padělky zadržené na hranicích EU představovaly v roce 2013 minimálně 0,73 % odhadované hodnoty padělků přepravovaných přes hranice, zatímco v roce 2016 to bylo 0,38 % a v roce 2019 0,45 % těchto padělků.

⁽⁶⁾ Kategorie identifikovaných výrobků nezahrnují kategorii ostatního zboží.

Zadržení na vnitřním trhu EU v roce 2021

Množství výrobků porušujících práva duševního vlastnictví, které byly zadrženy na vnitřním trhu EU, v roce 2021 oproti předchozímu roku vzrostlo. Podle údajů hlášených policií, celními orgány a orgány dozoru nad trhem bylo množství výrobků porušujících práva duševního vlastnictví nahlášených jako zadržенých v roce 2021 (53 milionů) o přibližně 7 milionů vyšší než v roce 2020 (46 milionů), což představuje meziroční nárůst o 16 %. K tomuto nárůstu došlo navzdory tomu, že některé donucovací orgány na vnitřním trhu, které v roce 2020 poskytly údaje o zadržенých výrobcích, údaje za rok 2021 neposkytly. Lze to vysvětlit tím, že množství jimi zadržенých výrobků v roce 2020 bylo nepodstatné. Navzdory nárůstu zadržенých výrobků se jejich odhadovaná hodnota (přibližně 1,253 miliardy EUR) snížila o 46 milionů EUR, což představuje meziroční pokles o 3,5 %. Tento jev lze vysvětlit tím, že pokud jde o typ zadržенých výrobků, začaly být zadržovány spíše levnější výrobky.

Pokud jde o počet zadržенých výrobků i jejich odhadovanou hodnotu, připadalo v roce 2021 na prvních šest členských států více než 95 % všech zadržení na vnitřním trhu. Jednoznačně vedla Itálie s téměř 62 % zadržенých výrobků a s více než 63 % odhadované hodnoty zadržенých výrobků. Mezi prvními šesti státy se dále jak z hlediska počtu zadržенých výrobků, tak z hlediska jejich odhadované hodnoty umístily Francie, Nizozemsko, Španělsko a Maďarsko, přičemž šesté místo z hlediska počtu zadržенých výrobků obsadilo Portugalsko a z hlediska odhadované hodnoty zadržенých výrobků Řecko.

Z hlediska počtu nahlášených zadržенých výrobků na vnitřním trhu EU se na prvních pěti místech umístily tyto kategorie výrobků: jiné zboží, cigarety, etikety, štítky a nálepky a v menší míře pak oděvy a audio/video přístroje. Z hlediska odhadované hodnoty se o přední místa podělily s podobným celkovým procentním podílem čtyři kategorie výrobků (textilie, oděvy, audio/video přístroje a jiná než sportovní obuv), za nimiž následovaly cigarety.

U výrobků zadržенých na vnitřním trhu EU byly nejčastěji porušovaným druhem práv duševního vlastnictví ochranné známky (u více než 93 % zadržенých výrobků). Na vnitřním trhu byly porušovány i jiné druhy práv duševního vlastnictví, jako jsou autorská práva (u přibližně 6 % zadržенých výrobků) a průmyslové vzory (u přibližně 0,7 % zadržенých výrobků).

Celkové údaje o zadržených výrobcích v roce 2021: souhrnné údaje na hranicích EU a na vnitřním trhu EU

V roce 2021 bylo zadrženo a nepropuštěno do EU přibližně 86 milionů padělků ⁽⁷⁾. To značí významné zvýšení počtu padělků, které byly nahlášeny jako zadržené a nepropuštěné, o téměř 31 % oproti roku 2020 (66 milionů padělků). V přibližně 62 % případů byly výrobky zadrženy na vnitřním trhu a v ostatních případech na hranicích EU.

Odhadovaná hodnota padělků zadržených v EU činila více než 1,9 miliardy EUR, což oproti předchozímu roku představuje snížení o přibližně 3 %, a to navzdory zvýšení počtu zadržených padělků. Tento rozpor odpovídá celkovému obrazu zadržených padělků na vnitřním trhu, jak již bylo vysvětleno výše. V roce 2021 téměř 65 % z celkové hodnoty zadržených výrobků připadalo na výrobky zadržené na vnitřním trhu a zbytek na výrobky zadržené na hranicích EU. Tato čísla jsou v souladu s údaji z roku 2020.

Na deset členských států s nejvyšším počtem nahlášených zadržení připadá téměř 97 % objemu a více než 93 % odhadované hodnoty zadržených výrobků. Itálie evidovala nejvyšší podíl objemu (více než 39 %) a odhadované hodnoty (více než 41 %) ze všech zadržení výrobků.

Z hlediska počtu zadržených výrobků v celé EU byly pěti nejčastějšími kategoriemi identifikovaných zadržených výrobků obalové materiály, cigarety, etikety, štítky a nálepky, oděvy a hračky. Na těchto pět kategorií připadalo více než 53 % všech evidovaných výrobků. Z hlediska odhadované hodnoty nahlášených výrobků byly nejčastěji identifikovanými kategoriemi výrobků oděvy, hodinky, audio/video přístroje, textilie a jiná než sportovní obuv. Těchto pět kategorií představovalo téměř 54 % odhadované hodnoty všech zadržených výrobků nahlášených v roce 2021.

⁽⁷⁾ Údaje o celkovém množství zadržených výrobků přesně neodpovídají údajům o zadrženích na hranicích EU a zadrženích na vnitřním trhu EU, protože padělky zadržené na hranicích EU, které však byly později propuštěny do EU, nejsou v souhrnných údajích zahrnuty.

*Vymáhání práv duševního vlastnictví v EU:
výsledky na hranicích EU a na vnitřním trhu EU, 2021*

